

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm"
"Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları" üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən:
 dos.Z.I.Məmmədov

"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisaslaşma: 060112 Coğrafiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Coğrafiya və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı. Coğrafiyanın tədrisi metodikasının pedaqoji və psixoloji əsasları

Fənn proqramı: ("Coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası" ixtisası üzrə magistr səviyyəsində tədris olunan fənlərin proqram toplusu ARTN Bakı Dövlət Universitetinin Rektorunun 11.07.2016-cı il tarixli R-74 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir)

Kodu : MİF-BO4.3

Tədris ili. I (2024-2025) semestr II

Tədris yükü : 45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar).

Tədris forması. Əyani.

Tədris dili. Azərbaycan dili.

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

Auditoriya :

Saat.

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Taleh Mənsimov Bilal oğlu, dosent

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: bilaloglutaleh@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küçəsi 40

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat

1. Alxasov O.K. Coğrafiyanın tədrisi metodikası. Ali məktəb üçün dərslik, Bakı 2014
2. Seyfullayeva N.S. Coğrafiyanın tədris metodikası, Ali məktəb üçün dərslik, Bakı, EMK nəşriyyatı. 2011. 489 s.
3. Süleymanova A.Y. Təhsilin əsasları, Dərs vəsaiti Bakı "Təhsil" nəşriyyatı, 2014, 399 s.

Əlavə ədəbiyyat

4. "Kurikulum" Elmi-metodik jurnalı. 2018, 152 s.
5. www.Kurikulum. Az

IV. Perekvizit: "Coğrafiya təlimin təşkili və fəal təlim metodları" fənni tədris olunmuşdur.

V. Korrekvizit: "Coğrafiyanın tədrisi metodikası" fənni tədris olunacaqdır.

VI. Fənnin təsviri, məqsədi: Metodiki tədqiqatların nəzəri, empirik və metodoloji səciyyəsinə öyrətməkdən ibarətdir. Fənnin tədrisində əsas məqsəd aparılan elmi tədqiqat işlərinin məktəb coğrafiyasına tətbiqindən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumlara görə. Əgər fənn həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şüranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Lənkəran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X.Yükün semestrlərə görə bölgüsü: Mühazirə 30 saat, Seminar 15 saat. Cəmi:45

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və	Saat		Tarix	
		Mü h	Se m	Mü h	se m
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu. Təlim prosesinin elmi-nəzəri və psixoloji əsasları Plan. 1. Təlim prosesinin nəzəri (metodoloji) əsası 2. Elmi idrakın pillələrinin sxematik təsviri 3. Qavrama, anlama, möhkəmlətmə və tətbiqetmə 4. Təlimin psixoloji əsasları Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	2		
2.	Mövzu. Pedaqoji və psixoloji əsasların tədqiqat metodları və onların seçiyəsi. Plan. 1. Təbii elmi yanaşma 2. Humanitar yanaşma 3. Müşahidə metodunun seçiyəsi 4. Anlama, dialoq, refleksiya, problemin həlli metodları və s. Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
3.	Mövzu. Təlimin fəlsəfi əsası və pedaqoji prinsiplərin mahiyyəti Plan. 1. Təhsil fəlsəfəsinin mahiyyəti 2. Təhsilə dair fəlsəfi baxışlar (Essensializm, peremializm və s.) 3. Pedaqoji prinsiplərin mahiyyəti	4	2		

	4. Azərbaycanda təhsil islahatının əsas prinsipləri (demokratikləşmə, humanistləşmə və s.) Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)				
4.	Mövzu. Fəal idrak və inkişafetdirici təlim prinsipi. Təlim-tərbiyə sisteminin çevikliyi və qabaqlayıcı təlim prinsipi Plan. 1. Fəal idrak və inkişafetdirici təlim prinsipinin əsası kimi 2. Təlimin təhsilverici, tərbiyəedici və inkişafetdirici prinsipinin əsas istiqamətləri 3. Çeviklik və qabaqlayıcı prinsiplər Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
5.	Mövzu. Təlimdə əməkdaşlıq, elmilik, sistemətiklik və ardıcılıq prinsipləri Plan. 1. Əməkdaşlıq prinsipi 2. Elmilik prinsipi 3. Sistemətiklik və ardıcılıq prinsipi Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
6	Mövzu. Təlimdə şüurluluq, fəallıq, müstəqillik və fərdi yanaşma prinsipləri Plan. 1. Təlimdə şüurluluq, fəallıq, müstəqillik prinsipləri 2. Fəallığın daxili (zehni) və zahiri (əməli) cəhətləri 3. Təlimdə fərdi yanaşmanın vacibliyi Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
7	Mövzu. Təlimdə əyanilik, optimal təşkil və müvafiqlik prinsipi. Plan. 1. Əyanilikdən dərsin müxtəlif mərhələlərində istifadə olunması 2. Təlimdə optimal təşkil prinsipinin mahiyyəti 3. Müvafiqlik prinsipinin əsas qaydaları Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
8	Mövzu. Ali məktəb təlimində prinsiplər Plan. 1. Ali təhsil pilləsini mahiyyəti 2. Təhsilin humanist xarakteri 3. Təhsil sistemində vahidlik və varislik Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	1		
Cəmi: 45		30	15		

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:Metodiki tədqiqatların nəzəri, empirik və metodoloji səciyyəsinin öyrənilməsi tələbələr üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

XII. Fənnin təlim nəticələri:

1. Coğrafiyanın pedaqoji yönümlü hissələrini tədqiq edir.
2. Coğrafiya təlimində pedaqoji və psixoloji əsaslara əsasən yeni təlim texnologiyalarından istifadə edir.
3. Coğrafiyanın tədrisi metodikasının əsaslarında psixoloji yönümlü hissələri öyrənir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

İmtahan sualları

1. Təlim prosesinin elmi-nəzəri əsasları
2. Qavrama, anlama, möhkəmlətmə və tətbiqetmə
3. Təlimin psixoloji əsasları
4. Təlim fəaliyyətinin dörd başlıca komponenti
5. Təlimin inkişafetdiricilik funksiyası

6. Təbii elmi yanaşma
7. Humanitar yanaşma
8. Pedaqoji psixologiyanın əsaslarının öyrənilməsinin tədqiqat metodları
9. Müşahidə metodunun seçiyəsi
10. Anlama metodu
11. Dialoq metodu
12. Refleksiya metodu
13. Problemin həlli metodu
14. Sorğu metodu
15. Riyazi metod
16. Təlim fəlsəfəsinin mahiyyəti
17. Təhsilə dair fəlsəfi baxışlar
18. Essensializm və perenializm fəlsəfəsi
19. Ekstensializm və progressivizm fəlsəfəsi
20. Pedaqoji prinsiplərin mahiyyəti
21. Azərbaycanda təhsil islahatının əsas prinsipləri
22. Demokratikləşmə və humanistləşdirmə
23. Differensiallaşdırma və fərdiləşdirmə
24. İnteqrasiya və humanitarlaşdırma
25. Təlimin təhsilverici, tərbiyəedici və inkişafetdirici prinsipinin əsas istiqamətləri
26. Şagirdlərdə elmi dünyagörüş və ideya inamı formalaşdırmaq (vətənpərvərlik, humanizm, xeyirxahlıq, düzlük, doğruluq və s.)
27. Müəllim və şagird münasibətləri
28. Təlim-tərbiyə sisteminin çevikliyi və qabaqlayıcı təlim prinsipi
29. Əməkdaşlıq, kollektivçilik və dialoji təlim prinsipi
30. Kollektivçilik prinsipi
31. Dialoji təlim prinsipinin mahiyyəti
32. Bilik və bacarıqların möhkəmləndirilməsi prinsipi
33. Təlimin həyatla əlaqələndirilməsi prinsipi
34. Təlimdə elmilik prinsipi
35. Təlimdə sistemətiklik və ardıcılıq prinsipi
36. Təlimdə şüurluluq və fəallıq prinsipi
37. Təlimdə müstəqillik və fərdi yanaşma prinsipi
38. Təlimdə əyanilik prinsipi
39. Əyanilikdən dərsin müxtəlif mərhələlərində istifadə olunması
40. Təlimdə optimal təşkil prinsipinin mahiyyəti
41. Müvafiqlik prinsipinin əsas qaydaları (asandan çətine, ümumidən xüsusiyyə və s.)
42. Ali məktəb təlimində prinsiplər
43. Təhsil sisteminə vahidlik və varislik

I kollektiv sualları

1. Təlim prosesinin elmi-nəzəri əsasları
2. Qavrama, anlama, möhkəmlətmə və tətbiqetmə
3. Təlimin psixoloji əsasları
4. Təlim fəaliyyətinin dörd başlıca komponenti
5. Təlimin inkişafetdiricilik funksiyası
6. Təbii elmi yanaşma
7. Humanitar yanaşma
8. Pedaqoji psixologiyanın əsaslarının öyrənilməsinin tədqiqat metodları
9. Müşahidə metodunun seçiyəsi
10. Anlama metodu

II kollektiv sualları

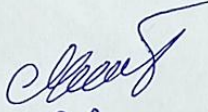
1. Dialoq metodu
2. Refleksiya metodu

3. Problemin həlli metodu
4. Sorğu metodu
5. Riyazi metod
6. Təlim fəlsəfəsinin mahiyyəti
7. Təhsilə dair fəlsəfi baxışlar
8. Essensializm və perensializm fəlsəfəsi
9. Ekstensializm və progressivizm fəlsəfəsi
10. Pedaqoji prinsiplərin mahiyyəti

"Coğrafiyanın tədrisi metodikasının pedaqoji və psixoloji əsasları" fənni ("Coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası" ixtisası üzrə magistr səviyyəsində tədris olunan fənlərin proqram toplusu ARTN Bakı Dövlət Universitetinin Rektorumun 11.07.2016-cı il tarixli R-74 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir) tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası " kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.
(14 fevral 2025-ci il, protokol № 07)

Fənn müəllimi:

dos. T.B.Mənsimov

Kafedra müdiri:

dos.S.Q.Əzizov